

Asia: VN/33963/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten uudistaminen

Kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten uudistaminen ja selkeyttäminen on tarpeellinen uudistus. Koulutusten järjestämisvastuun selkeyttäminen poistaa päällekkäistä työtä, mikä saattaa osaltaan vaikuttaa kustannuksia vähentävällä tavalla. Koulutusten tavoitteiden ja sisältöjen selkeyttäminen lisäävät yhdenvertaisuutta. Kuitenkin sisällöt ja tavoitteet tulisi olla sellaiset, että ne huomioisivat erilaisista taustoista tulevat maahanmuuttajat, mikä voi vaikuttaa kykyyn oppia uusia asioita (traumataustaiset henkilöt, nuoret tai ikääntyvät henkilöt, luku- ja kirjoitustaidottomat henkilöt). Työn tekemisen mahdollisuus kotoutumiskoulutuksen ohessa on kannatettavaa.

Kotoutumisen edistämisen rahoituksen säästöt

Ylöjärven kaupunki kokee rahoituksen selkeyttämisen kannatettavana, mutta ei rahoituksen leikkaamista, joka toteutuessaan heijastuisi palvelujen järjestämiseen. Kuntien rahoitusta ei tulisi leikata, jotta oikea-aikaiset ja tarpeelliset kotoutumisen palvelut voidaan tarjota myös jatkossa sellaisissakin kunnissa, joissa vieraskielisten määrä on vielä tällä hetkellä pieni

Kotoutumisen tavoitteet ja velvoittavuuden lisääminen

Maahanmuuttopalvelujen näkökulmasta kotoutumisen tavoitteiden yhtenäistäminen selkeyttää niin maahanmuuttajan kuin ammattilaisenkin toimintaa. Toisaalta kotoutumien on myös hyvin yksilöllinen ja pitkäjänteinen prosessi, johon vaikuttavat erilaiset asiat ja tekijät (esim. terveys, elämäntilanne) ja yksilölliset tavoitteet tulee ottaa huomioon palveluja järjestettäessä. Esityksessä painottuu nopea työllisyyden tavoite, joka tukee kotoutumista. Tavoitteiden ja velvoitteiden asettamisessa tulee kuitenkin huomioida se, että ne eivät lisää riskiä syrjäytymiselle ja yhteiskunnan ulkopuolelle jäämiselle

Alkuvaiheen palveluprosessin muutokset

Uudessa laissa säädettäisiin kotoutumissuunnitelman tekemisestä pääsääntöisesti osaamisen ja palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä. Käytännössä haasteeksi voivat tulla esimerkiksi tapaamiseen käytettävissä olevat resurssit ja kotoutuja-asiakkaan mahdollisuudet vastaanottaa tietoa suunnitelmiin liittyen, joka voi olla heikentynyt esimerkiksi iän tai psyykkisen toimintakyvyn haasteiden, kuten traumataustan vuoksi. On myös huomioitava, että tulkkivälitteinen keskustelu vaatti toteutuakseen enemmän aikaa. Ylöjärven kaupungin maahanmuuttopalvelujen näkökulmasta nykyisen lain kirjaus tehdä kotoutumissuunnitelma viipymättä osaamisen ja palvelutarpeen arvion jälkeen on riittävä.

Muut huomiot

Ylöjärven kaupunki pitää tärkeänä, että kotoutumista edistetään osana laajempaa hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen kokonaisuutta. Yksilön hyvinvointi on keskeinen tekijä myös työllistymiselle ja yleiselle arjen toimintakyvylle. Lakiehdotus kattaa hyvin työikäisen väestön kotoutumisen edistämisen toimenpiteitä. Kuitenkin kotoutujat voivat olla myös yli 65- vuotiaita tai lapsia ja nuoria, joiden tarpeet kotoutumiselle ovat työkyvyn suhteen erilaiset, mutta kotoutumisen ja hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta keskeisiä.

Saarinen Suvi

Ylöjärven kaupunki - Hyvinvointilautakunnan valtuuttamana (10.2.2025 §20).